

PATRIMONI

A instàncies del Consorci de Collserola, l'Ajuntament de Barcelona reclama la retirada de runa entorn de les restes del cenobi reial de Sant Jeroni, pendent d'un pla reclamat pels veïns. «És una vergonya que estigui així», denuncien.

Les deixalles sepulquen les restes d'un monestir oblidat a la Vall d'Hebron

JORDI RIBALAYGUE
Barcelona

Passen inadvertides a peu de la carretera de l'Arrabassada. Cap cartell avisa que els murs i les deteriorades edificacions escampades a banda i banda de la gasolinera plantada en un lateral de la sinuosa autovia que serpenteja per Collserola són els únics testimonis visibles de la gran construcció que hi va haver sobre la planícia de Barcelona durant més de 400 anys.

Fundat el 1393 per la reina Violant de Bar, el desaparegut monestir de Sant Jeroni de la Vall d'Hebron va dominar la serra fins que va ser abandonat el 1835. Les seves empremtes van anar esborrant-se durant dècades: primer es va fonamentar la carretera a la segona meitat del segle XIX, travessant les ruïnes pel mig, i després va allotjar una estació de servei just a sobre de les antigues estances dels monjos, a partir dels anys 60 del segle XX. A l'expectativa que es concretin les propostes per protegir-les, les restes del cenobi reial vegeten envoltades de brutícia dispersa per paratges i pendents. La degradació és severa, al sumar-se a les deixalles llançades fa dècades la runa més recent.

«Hem tret quantitats ingents d'escombraries», dona fe Lluís Jordà, membre de l'Associació d'Amics del Monestir de Sant Jeroni de la Vall d'Hebron. L'entitat es dedica a recuperar la història del recinte que dona nom al barri i brega perquè els seus vestigis es dignifiquin. Fa entorn d'un any, van retirar una multitud de bosses de runa, roba i residus. «Qualsevol que tenia una cosa de què desprendre's aprofitava aquest punt per llençar-la», testifica.

«Hi ha parts que estan plenes de brutícia, és una vergonya que una zona que és patrimoni històric i cultural estigui així», lamenta Juli Fontova, també integrant de l'associació que advoca per preservar la memòria del monestir. Explica que, a partir de l'obertura de la gasolinera, el pendent que es va formar al sepulcrar-se les despulles

Lluís Jordà, membre de l'Associació d'Amics del Monestir de Sant Jeroni de la Vall d'Hebron, al costat de runa i escombraries al terraplè que cobreix part de les ruïnes del monestir.

Una de les restes trobades entre les ruïnes de l'antic monestir.

del recinte monacal es va convertir en un «abocador habitual»: «Els camions pujaven i, al primer revolt, es paraven i llençaven la càrrega. No es continua llençant com abans, perquè vam aconseguir que posessin una tanca fa anys, però continua sent un desastre de deixalles».

«Es veuen pneumàtics, seients i fars de cotxes, llaunes d'oli... També restes de construcció o sofas», enumera Ignasi Hosta, activista de Collserola sense Abocadors. La plataforma reclama arreglar enclavaments de la zona forestal que van ser pastura d'abocaments incontrolats dècades en-

rere. «Aquí no s'ha netejat mai i els residus van aflorant», completa Fontova.

Voltant per la cuneta de la carretera i entre l'espessor, no resulta estrany topar amb dipòsits, rajoles i trossos de vasos de fa segles. Es barregen i es confonen amb ampolles de vidre que encara con-

tenen líquid a l'interior, pots ronyosos de cosmètics, sabates desaparellades, eines rovellades i sacs d'obra semienterrats. Els veïns interessats pel lloc han anat rescatant fragments d'escudelles dels frares, escopits per la muntanya. Dona idea del que es deu acumular sota el terra.

«Hem trobat peces amb valor històric», diu Jordà, que mostra la immundícia disseminada al costat d'una tanca original del monestir: «Aquí hi ha brutícia malgrat que vam estar netejant, amb l'agreujant que hi ha restes arqueològiques, amb la qual cosa no es pot desenrunar a la babalà. Hi ha hagut un abandonament complet».

«És una imatge distòpica: es pot trobar des d'una columna gòtica fins a monedes de l'època de Franco», sintetitza Ivan Patrici Navarro, component de Collserola sense Abocadors, que considera que l'estat de les ruïnes és «un despropòsit». «L'Ajuntament ha de netejar l'abocador, però la neteja l'han de supervisar arqueòlegs, a sota hi ha tot el monestir», planteja.

Terreny privat

L'Ajuntament de Barcelona respon que el Consorci del Parc Natural de Collserola va informar al juliol de la detecció de deixalles i runa llançada des de la gasolinera al terraplè contigu. El consistori assenyala que el terreny és privat i que el districte d'Horta-Guinardó està fent gestions perquè el propietari retiri les escombraries.

El cap del servei d'acció territorial del consorci, Joan Vilamú, precisa que no es tracta d'un abocament nou, sinó d'una acumulació «molt antiga» de «restes de construcció de material ceràmic o formigó, bastant trencat i degradat», integrat ja amb la vegetació. El parc natural explica que s'organitzen batudes de desenrunament dels vestigis de Sant Jeroni amb voluntaris i, una vegada a l'any, es desbrossen, sobretot per sobre de l'estació de servei. Es fa per prevenció contra incendis i, també, per visibilitzar el que queda de l'esplèndida construcció, a l'espera d'un projecte per conservar el que es manté dret. ■

Jordi Otix

Jordi Otix